

Rodna Gruda

Aleksi Jercog – glasbi zapisan že od mladih nog ...

Aleksi Jercog – Dedicated to Music Since Childhood

Objavljeno dne/Published on: 21.11.2017

Avtor članka/Article Author: J.I.D., foto: osebni arhiv

Trst sem obiskala že velikokrat, ampak krajev, kjer živijo naši rojaki v okolici Trsta pa, priznam, nikoli. Ampak samo do večera, ko sem bila dogovorjena za pogovor z Aleksijem Jercogom, glasbenikom, radijskim urednikom, publicistom, ki zadnja leta živi v Trebčah nad Trstom, na tržaškem krasu, odraščal pa je v Mačkoljah, vasici blizu Ospa na slovensko-italijanski meji, od koder je tudi družina njegove mame. Oče je iz Doline pri Trstu, tistega upravnega središča, ki se imenuje Breg in z bogatimi vinogradi in oljčnimi nasadi sega od Krasa do Milj.

I have been to Trieste a number of times. However, I must admit that I have never visited the surrounding places where Slovenian minority members live, until the evening that I scheduled an interview with Aleksi Jercog – a musician, radio editor, and publicist who has been living in Trebiciano (Trebče) near Trieste, a village in the Trieste Karst Region, for several years now. Jercog grew up in Caresana (Mačkolje), a small village near Ospo (Osp), at the Slovenian-Italian border where his mother's family comes from. His father comes from Dolina near Trieste, a part of the Breg region known for vast vineyards and olive orchards that stretch all the way from the Karst Plateau to Muggia. Avsenik's Music as Part of Collective Cultural Consciousness Since childhood, the music of Slavko Avsenik has been a part of his daily life. It is of no surprise that the former member of the Veseljaki folk ensemble was the man behind the idea of organizing a concert to commemorate the 50th anniversary of the Avsenik Brothers Ensemble Concert for the Slovenian minority members in Trieste held in January 1955. Among the artists who took the stage that on the evening of the anniversary was also the resident Avsenik Brothers Ensemble. In 2005, Jercog published his first book entitled *With Our Song – 50 Years of Avsenik's Music in the Trieste and Gorizia Regions (S pesmijo našo – 50 let ob Avsenikovi glasbi na Tržaškem in Goriškem)*, which features an extensive collection of historical data, photographs, and articles about the Avsenik Brothers Ensemble and their significance for Slovenian minority members and expatriates. In the interview, Jercog stressed that “Avsenik's songs have become ours – they have become a part of the collective cultural consciousness...”

Igrače – glasbila, iz katerih je nastala glasba ...

Že kot otrok se je rad igral z igračami – glasbili, saj je imel tudi njegov oče zelo rad glasbo in bil velik poslušalec in ljubitelj narodno-zabavne glasbe. Kupoval je vinilne plošče, kupil tudi prvi magnetofon, kasneje gramofon in njihovo stanovanje v Dolini je postalo središče druženja ljubiteljev tovrstne glasbe tega kraja.

Pri sedmih letih so mu starši ponudili na izbiro – ali bo pel pri otroškem pevskem zboru Slovenski šopek ali pa ga vpišejo v glasbeno šolo. Izbral si je slednjo in bolj po naključju oziroma spletu okoliščin začel igrati harmoniko, saj je bil le še tam prostor za vpis. Vse do svojega 18. leta se je učil igranja na harmoniko v Glasbeni matici. Takrat harmonika še ni bila priznan instrument na konservatoriju, poučevali so jo po programih zasebnih glasbenih šol in sčasoma tudi sam ni videl prave prihodnosti v tej smeri. Blizu pa mu je bil tudi jazz kot zanimiva

glasbena zvrst. Na višji šoli so tako dijaki ustanovili svojo glasbeno skupino, v kateri je igral na klaviature in se navdušil nad novimi digitalnimi inštrumenti. Po končani srednji šoli je opustil študij harmonike in se vpisal na leposlovno univerzo v Trstu, smer zgodovina glasbe, čeprav je bila njegova prvotna želja študij v Bologni, da bi pridobil znanja in izkušnje tudi izven Trsta. Študij je nato vendarle zaključil v Trstu in se vnovič približal harmoniki, saj je bila tema njegove diplomske naloge *Zgodovina harmonike na področju resne glasbe*. Čeprav je že takrat predlagal profesorju, da bi v diplomski nalogi obdelal Avsenikovo glasbo, ga je profesor nagovoril za temo zgodovina harmonike. Za to nalogo pa je pokazal zanimanje manjši založnik iz Trevisa in tako je leta 1997 pri založbi Physa izšla njegova prva knjiga, predelava diplomske naloge z naslovom *La fisarmonica – Organologia e letteratura*. Pri istem založniku, g. Francescu Visentinu (1949-2016), je bila leta 2004 tiskana tudi njegova druga knjiga, monografija o posebnem modelu harmonike z naslovom *Super VI Scandalli – Una fisarmonica nella storia*, v prevodu – *Ena harmonika v zgodovini*. Pri ustvarjanju te monografije je imel priložnost sodelovati s številnimi strokovnjaki in poznavalci te vrste harmonike, kar mu je bilo v veliko veselje.

Ravno v tem času so na konservatoriju študij harmonike uvedli kot redni študij, a zanj niso imeli uporabnega učbenika in tako je njegova prva knjiga postala obvezni učbenik za študij harmonike.

Skozi 90. leta je veliko samostojno igral klaviature in tudi veliko nastopal v različnih lokalih. S tem si je nabiral dragocene izkušnje javnega nastopanja, kar mu je pozneje prišlo prav pri izvajanju odgovornega dela radijskega voditelja.

Zaključek študija in prva zaposlitev

Že kot študent je občasno delal na RAI v slovenskem programu. Prvo zaposlitev, sicer za določen čas, pa je dobil leta 1998, kjer je naslednja tri leta delal v glavnem kot glasbeni producent. Leto pozneje so pričeli na radijskih valovih predvajati oddajo o jazzu, ki je aktualna še danes. Kot sam pravi, je med drugim tudi velik ljubitelj ameriške, zanj najboljše glasbe.

Od leta 2005 lahko poslušalci na RAI prisluhnejo tudi oddaji z naslovom *Iz domače zakladnice*. Kot pove že sam naslov, predstavljajo v tej oddaji narodno-zabavno glasbo in ansamble iz Slovenije in zamejstva. Oddajo je v celoti zasnoval, oblikoval in jo še danes vodi Aleksi Jercog.

Letos poteka druga sezona javnih radijskih koncertov z istoimenskim naslovom, ki jih vedno predvajajo v živo. Na teh koncertih se predstavljajo najpopularnejši ansambli in mladi talenti ter zmagovalci festivalov narodno-zabavne glasbe.

Avsenikova glasba postane del skupnega kulturnega čutenja

Že od otroštva je bila Avsenikova glasba del njegovega vsakdana, igral je tudi v narodno-zabavnem ansamblu »Veseljaki« in ni nenavadno, da se je pri njem porodila ideja, da bi ob 50. obletnici prvega nastopa ansambla Avsenik v Avditoriju v Trstu med našimi zamejskimi rojaki, ki je bil januarja 1955, vnovič priredili koncert, na katerem je med drugimi nastopil tudi hišni ansambel Avsenik.

V letu 2005 je izšla tudi prva Aleksijeva knjiga z naslovom *S pesmijo našo - 50 let ob Avsenikovich melodijah* na Tržaškem in Goriškem, kjer je bilo zbranih veliko zgodovinskih podatkov, fotografij, člankov o ansamblu Avsenik in njihovem pomenu za naše rojake, ki živijo izven Slovenije. V pogovoru je Aleksi poudaril »... Avsenikova pesem je postala naša, postala je del skupnega kulturnega čutenja ...«

Tri leta kasneje ga je k sodelovanju povabila gospa Brigita Avsenik. Rezultat tega sodelovanja je knjiga z naslovom *S polko v svet – glasbene poti bratov Avsenik*. To knjigo so predstavili na prvem festivalu v Begunjah in takrat je bila ta predstavitev v avstrijskih medijih objavljena kot »vrhunec« tega festivala.

Tretja njegova knjiga, v kateri se ukvarja z glasbo bratov Avsenik, pa je zahtevala še posebej veliko časa, truda in natančnosti. Želja Avsenikove družine je bila, da na enem mestu sistematično zberejo vso diskografsko gradivo bratov Avsenik. Takrat so ga zaprosili, da opravi to veliko delo. Nastala je knjiga *Zlati zvoki – Katalog Avsenikove glasbe 1953–2016*. Knjiga je bila zaključena že leta 2014, vendar se je delo ustavilo zaradi bolezni in kasneje še smrti Slavka Avsenika. Končno je bila knjiga natisnjena poleti 2016, predstavili pa so jo septembra istega leta v Begunjah.

»Nekateri so prepričani, da v življenju ni naključij ... mogoče pa vendarle obstajajo ...« pravi Aleksi Jercog. Na dan predstavitve njegove knjige *Zlati zvoki* je dobil povabilo tudi k sodelovanju z Mladinsko knjigo z željo, da bi napisal biografijo Slavka Avsenika. Tako je dobrih devet mesecev pozneje nastala knjiga z naslovom *Slavko Avsenik – Življenje za glasbo*, čudovito biografijo pa so predstavili 14. septembra 2017 v Konzorciju Mladinske knjige v Ljubljani. Med številnim občinstvom iz glasbene stroke in ljubiteljev glasbe so bili tudi sinovi in vnuki pokojnega Slavka Avsenika.

Čudovita knjiga je nastajala s posebnim odnosom avtorja do sodelavcev in teme, s spoštljivim odnosom do Avsenikove glasbe in posebnim čutenjem le-te, kar je dokaz, da je bila izbira avtorja prava. Le na ta način pridobimo prave informacije in lahko začutimo veličino Avsenikove glasbe. Kaj je v njej, da jo tako močno čutimo? »Vibracije,« je rekel Slavko Avsenik mlajši, »preproste harmonije in ritmi, ki so blizu človeku.«

Dokumentarni film – izkušnja z veliko zadoščenja

Leta 2013 je Aleksi napisal scenarij in režiral prvi in v tistem jubilejnem letu tudi edini dokumentarni film o Avsenikih z naslovom *Spomin – Naših 60 let ob Avsenikovich melodijah*, ki so jo posneli na RAI v okviru programa Slovenske televizije. Veliko večje televizijske hiše so se potegovala za snemanje tega filma, vendar so se pri družini Avsenik odločili, da bo to naredil Aleksi Jercog saj je v letih sodelovanja vzpostavil pristen in spoštljiv odnos, zato so mu to nalogo zaupali.

V filmu govori tudi o sodelovanju z zamejstvom in kot dodano vrednost izdelku nazorno prikaže, kaj je ta glasba pomenila zamejskim Slovincem.

... ob koncu pogovora je povedal še tole:

»Izjemno se vedno znova veselim sodelovanja z vokalnim tercetom Kresnice iz okolice Nove Gorice, katerega občasno spremljam s svojo harmoniko. Med najpomembnejšimi nastopi bi rad izpostavil gostovanje v severni Nemčiji marca 2016, kjer smo na povabilo tam živečih Slovencev nastopili v Krefeldu in Essnu. Z nami je tedaj pela tudi nekdanja Avsenikova pevka Jožica Svete. Njo in Kresnico Božo Hvala sem aprila 2016 spremljal tudi na jubilejni 10. izvedbi prireditve *Oberkrainer Gala* v Gradcu, kjer so Avsenikovima pevkama Jožici Svete in Joži Kališnik podelili častni *Oberkrainer Award*. Zame sta bili to res posebni doživetji: v Gradcu sem pred tisočglavo množico igral harmoniko kot edini solist na tistem večeru, povrh vsega sem imel še to čast, da sem lahko spremljal Avsenikovo pevko Jožico Svete! Pred in za nami pa so se na odru zvrstili nekateri vrhunski narodno-zabavni ansambli, kot je na primer avstrijska skupina Lechner Buam, ki sem jo od vedno oboževal. Družiti se in igrati v zakulisju s tako velikimi glasbeniki je bilo nekaj nepopisno toplega za moje srce, še posebej v trenutku, ko smo prisotnim na ekranu prikazali izveček mojega dokumentarnega filma o Avsenikih.«

Načrti in želje za prihodnost:

»Moja želja je, da bi še naprej gojil, poglobljaj in nadgrajeval to, kar trenutno delam: radijske oddaje, radijske koncerte, raziskovanje jazza in narodno-zabavne glasbe, gojitev stikov z glasbeniki in ansambli. Ker je v tem času ravno dvajset let izida prve knjige o zgodovini harmonike, bi rad izpolnil željo svojega žal že preminulega založnika Francesca Visentina: objaviti drugo izdajo te knjige z ustreznimi ažuriranimi podatki, dopolnitvami in popravki. Če bi se ponudila priložnost, pa bi zelo rad režiral še kak glasbeno-dokumentarni film, kar bi bila moja največja želja. In če mi bo uspelo tu pa tam vzeti v roke harmoniko, bo to zame največji trenutek veselja in razvedrila.«

